

ལེགས་བརྒྱུད་པ། རྣམ་གྱི་རྒྱ་བསྟན་པ།

ГЛАВА 8. ПРИЧИНЫ БОЛЕЗНЕЙ

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་ཞུས་སོ། །ཀྱེ་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལགས། །འཕེལ་འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པར་བཀྱི། །འཚོ་མཛད་སྟན་པའི་རྒྱལ་པོས་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་ཞུས་པ་ལས། །སྟོན་པས་གསུངས་པ། ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཉོན་ཅེག །

Then again Sage Yidlay Kye (*yid les skyes*) made this request, “O Master Sage Rigpai Yeshe (*rig pa'i ye shes*), how can one learn the section on the disturbed state? May the Supreme Healer, the King of Physicians? Please explain.” To this request the Master replied, “O Great Sage, listen”.

Затем мудрец-риши (*drang srong*) Йиле Кье (*yid les syyes*) обратился к Учителю мудрецу Ригпей Еше (*rig pa'i ye shes*) с такими словами. «О, Учитель, мудрец Ригпей Еше, Исцелитель, Царь врачей, прошу объясните место болезней увеличения и уменьшения!». На эту просьбу Учитель отвечал так: «О, великий мудрец, слушай»

གང་གསོ་ཕུང་པོ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །འཕེལ་འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས་ལ་བསྟན་བྱ་ན། །རྒྱ་རྒྱུན་ཞུགས་ཚུལ་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་བདུན་དུ་བཤད། །

The section on the disorders that arise from the body, can be learned through seven headings: the cause, the conditions, the mode of entry, the location, the characteristics, the classification and the individual significance of a disorder.

Место болезней увеличения и уменьшения, возникающих в собрании скандх, подлежащем лечению, изучается через семь положений: причины, условия, способы вхождения, места, характеристики, виды и суть каждой болезни.

དང་པོ་རྒྱ་ལ་རིང་རྒྱ་ཉི་རྒྱ་གཉིས།

First, there are two types of causes of disorders: distant and proximate.

Первое, причины. Их две: 1. отдалённые и 2. близкие.

རིང་བའི་རྒྱ་ལ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས།

Distant causes are of two kinds: general and specific.

1. Отдалённых причин две: 1.1 общие и 1.2 частные.

དང་པོ་ནད་འབྱུགས་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་ཅན་གྱིས། །བྲངས་མེད་གྱུར་པས་ལྷན་ཉིད་གཟིར་གྱུར་པ། །དེ་རྒྱ་རེ་རེར་བསྟན་པར་
མི་རྣམས་པས། །དེ་བས་ནད་ཀྱན་སྤྱི་རྒྱ་བརྗོད་པ་ནི། །ནད་ནམས་ཀྱན་གྱི་རྒྱ་ནི་གཅིག་པུ་སྟེ། །བདག་མེད་དོན་མ་རྟོགས་
པས་མ་རིག་ཅེས། །དབེར་ན་བྱ་ནི་མཁའ་ལ་སྤོང་གྱུར་ཀྱང་། །རང་གི་གྲིབ་མ་དེ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །འགྲོ་ཀྱན་བདེ་
བར་གནས་ཤིང་སྟོད་ན་ཡང་། །མ་རིག་ལྡན་པས་ནད་དང་འབྲལ་མི་སྟོན། །

The innumerable causes and conditions that disturb the balanced state of health give rise to innumerable forms and natures of disorder, which affect the body as a whole. Since, it is impossible to reveal each and every cause for each and every disorder, the fundamental ignorance, which does not understand the intrinsic reality of the lack of self, is regarded as the general cause of all disorders. Just as the bird is never separated from its own shadow, no matter how high it soars up in the sky; likewise sentient beings will never be free from illness because of ever present fundamental ignorance even though they may live with joy and happiness.

1.1 Первое. Расстройства жизненных начал, проявляясь в неисчислимом многообразии, причиняют телу страдания. Невозможно указать причину каждого из них в отдельности. Поэтому говорится об общей причине всех болезней. Единственная причина всех болезней – это так называемое неведение –

непонимание отсутствия самосущности на абсолютном уровне. Как птица, даже парящая в небе, не свободна от своей тени, так и все живые существа, даже переживая счастье и радость, обладают неведением, и потому не могут быть свободны от болезней.

ལྷན་པར་རྒྱ་ནི་མ་རིག་ལས་བྱུང་བའི། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་དུག་གསུམ་ལས། །འབྲས་བུ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་
ཀན་ཉེས་པ་སྦྱེད། །

The specific causes are the three mental poisons of desire, hatred and delusion that stem from fundamental ignorance and cause the development of *rlung*, *mkhris pa* and *bad kan* disorders respectively.

1.2 Частные причины – это три яда ума: страсть, гнев и тупость, возникающие из неведения, из которых рождаются три ньепа: лунг, трипа и бекен.

ཉེ་རྒྱ་རྒྱང་དང་མཁྲིས་པ་བད་ཀན་གསུམ། །རྣམ་པར་མ་གྱུར་ནད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། །རྣམ་འགྱུར་མ་སྟོམས་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཡིན། །ལྷན་དང་སྟོག་ལ་གཞོན་ཅིང་གདུང་བས་སོ། །

The three proximate causes are *rlung*, *mkhris pa* and *bad kan*. In their balanced states they are potential causes of all disorders, whereas in an imbalanced state, they manifest as the nature of disorder and cause harm and suffering to one's body and one's life.

2.1 Близкие причины – это лунг, трипа и бекен. 2.2.1 В неизменённом, сбалансированном состоянии они – причина болезней, а изменившись, потеряв равновесие, они – суть болезни, вредящая телу и жизни, и приносящая страдание.

མཁྲིས་པ་འབྲུགས་པས་ལྷན་བྱུངས་བསྐྱེད་པར་བྱེད། །འདི་ནི་མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཚ་བས་ན། །སྤྲོད་ན་གནས་ཀྱང་སྟོད་དུ་
འབར་བར་བྱེད། །ཚ་བའི་ནད་ཀུན་འདི་ལས་མ་སྦྱེས་མེད། །

The normal state of *mkhris pa*, if disturbed, burns the bodily constituents. Like the nature of the Fire element with which it is associated, *mkhris pa* is hot and flares upward, though it is located in the lower part of the body. There is no hot disorder which does not develop from *mkhris pa*.

2.2.2.1 Трипа, нарушаясь, сжигает ткани тела. Её природа – огонь и она горячая. Хотя и расположена внизу, но её пламя стремится вверх. Нет такой болезни жара, которая не происходила бы от неё.

བད་ཀན་འབྲུགས་པས་ལྷན་གྱི་མེ་དྲོད་འཛོམས། །འདི་ནི་ས་རྒྱུ་ལྡན་པའི་བཞིན་སྡེ་ལ་བསེལ། །སྒོད་ན་གནས་ཀྱང་སྤང་དུ་
སྤང་བར་བྱེད། །ཁང་བའི་ནད་ཀུན་འདི་ལས་མ་སྐྱེས་མེད། །

The normal state of *bad kan*, if disturbed, diminishes body heat. Since it is heavy and cool, like the nature of the Earth and Water elements with which it is associated, it tends to flow downward, though it is located in the upper part of the body. There is no cold disorder which does not develop from *bad kan*.

2.2.2.2 Бекен, нарушаясь, подавляет огненное тепло (*me drod*). Его природа – земля и вода, он тяжёлый и прохладный. Хотя и расположен сверху, но стекает вниз. Нет такой болезни холода, которая не происходила бы от него.

རླུང་ནི་ཚ་གང་གཉིས་ཀའི་བྱུང་བྱེད་དེ། །ཉི་མར་ལྡན་ན་བསྐྱེད་པའི་གོགས་བྱེད་ཅིང་། །རླུང་བར་ལྡན་ན་བསེལ་བའི་
གོགས་བྱེད་ལ། །སྒོད་སྤང་བྱི་ནང་མ་ལྷན་བྱུང་བར་སྤྱོད། །ཚ་གང་གཉིས་ཀ་འབྲུག་ཅིང་སྤང་བར་བྱེད། །དེ་བས་རླུང་ནི་
ནད་ཀུན་མ་ལྷན་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

rLung associates with both hot and cold disorders. When associated with hot disorders, it assists in burning and when associated with cold disorders, it facilitates cooling. It moves throughout the upper, lower, inner and outer parts of the body. It creates a disturbance and causes both hot and cold disorders. Therefore *rlung* is the sole cause of all disorders.” Thus it was said.

2.2.2.3 Лунг пронизывает обоих, и жар, и холод. Вместе с солнцем он помогает сжигать, а вместе с лунной – остужать. Он движется, пронизывая всё: верх и низ, внешнее и внутреннее, он сталкивает жар и холод и поднимает их. Поэтому лунг – причина всех болезней без исключения.» Так сказано.

བདུན་ཚེ་སྟོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱབ་པའི་ལུ་སྟེ་བརྒྱད་པའོ།།

This is the eight chapter, which reveals the causes of disorders, from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.

Это восьмая глава «Причины болезней» из «Экстракта амриты — восьмичленной тантры тайных наставлений».

Translation from Tibetan to English: Men-Tsee-khang ©

перевод с тибетского на русский: Анастасия Теплякова